

מחקרים בכותנה בשנת 1982

תמציות

סיכום עמיחי כהן, המחלקה לצמחי תעשייה,
שה"מ, משרד החקלאות

גם בשנת 1982 נעשו מחקרים רבים בענף הכותנה. מכיון שאין אפשרות לפרסמם בהרחבה - אנו ממשיכים להביא תמציות, בחוברות אחדות. תקצירים מורחבים הובאו בכרך "תקצירי מחקרים בגידול כותנה בשנת 1982", שהופיע בנובמבר 1983 ונשלח למגדלי הכותנה, כמו ב-4 השנים הקודמות.

"כ"ש"ג" 20 : 470 (1983)

העברתה וחדירתה של החלפת (אלטרנריה מקרוספורה)

עליזה חלפון-מאירי, רונית כהן, המחלקה לזרעים, מרכז וולקני

הפטריה מחוללת החלפת בכותנה נתגלתה ב-1981 במכסות זרעים מסחריות אחדות של הזן פימה, כשיעור 1% - 2%. חלפת הכותנה מדביקה את הזרעים בתנאי הארץ גם לאחר הריסור סים המקובלים להדרכת הפטריה בצמחים. בדרך-כלל חודרת הפטריה לזרעים מההלקטים הנגועים. שיעור הנגיעות בזרעים לאחר הניפוט הוא רב, ורובה על-פני הזרע. לאחר פילום כימי בחומצה גפריתנית - פוחתת נגיעות הזרעים במידה ניכרת. בזרעים הנותרים נגועים לאחר פילום כימי ממוקמת הפטריה בעיקר בלד הזרע. במקרים רבים חודר תפטיר הפטריה, במקום זה, עמוק לתוך רקמות הזרע, דרך המעטה החיצוני, ומגיע לפסיגי העובר. בידוד הפטריה מרקמות הזרע הפנימיות אולי יכול להסביר מדוע גם לאחר החיטוי בחומר כספיתי עדיין מוצאים בזרעים של המכסות המסחריות נגיעות בפטריה בכדי 1% - 2%.

השתמרות ומעבר בזרעים של פטריית החלפת בכותנה

יואב בשן, המחלקה למחלות צמחים, הפקולטה לחקלאות, רחובות

החלפת תוקפת זני פימה מהפסיגים ועד ההלקטים. נמצא, שהיא מאלחת את הזרעים כאשר ההלקטים נפתחים. היא יכולה לחדור להלקט שפגע בו מזיק, אך הלקט כזה מתנוון. הובר, שהחלפת מסוגלת לעבור מקליפת הזרע לפסיגים הנובטים, בעיקר לגבעול. נבדקו גם נבטי SJ2, אולם הפטריה מתפתחת אחרי-כך בעיקר בזני פימה, שהם רגישים למחלה. צמחי ספיח הכללו יחידות ריבוי של החלפת ויכולים להוות מקור להדבקה. בשרידי צמחים המוצנעים בקרקע לא נמצאה הפטריה, ורק מעט נמצא בחלקי צמח שהיו על-פני הקרקע. כנראה עיקר הסכנה בכך, שהזרעים מהווים מוקד מחלה ראשוני, ואילוחם בשדות הנגועים הוא כנראה תופעה נפוצה, שקשה למנעה.